

Weronika Silczak

ENCYKLOPEDIA SOLIDARNOŚCI – ZARZĄDZANIE NIETYPOWYM PROJEKTEM

Zamiast wstępu

Obchodzona niedawno 20 rocznica czerwcowych wyborów, świętowana jako kres ery komunizmu w Polsce, wyraźnie pokazała jak wrażliwym tematem jest historia NSZZ „Solidarność”. Skłócenie bohaterowie tamtych wydarzeń, skłócone elity polityczne, podzielone opinie społeczne. Jaskrawym przykładem tego mało optymistycznego stanu rzeczy był fakt, że np. w Katowicach władze miasta nie zaprosiły przedstawicieli Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „S” na uroczyste obchody. W odpowiedzi, członkowie śląskiej „Solidarności” zorganizowali kilkutysięczną manifestację pod urzędem wojewódzkim. Z pewnością nie o to walczyli 20 lat temu. Nie mniejsze kontrowersje wzbudzała także kwestia obchodów rocznicowych w Gdańsku.

Czy jest to więc dobry moment, by we współpracy z budzącym często skrajne emocje Instytutem Pamięci Narodowej spisywać *Encyklopedię Solidarności*?

Katowickie Stowarzyszenie „Pokolenie” uznało, że tak. Ruch opozycyjny, to oprócz zmagañ politycznych, rozwijająca się przez cały okres PRL podziemna kultura. Wielu artystów nie ugięło się pod dyktando Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, mnożyły się podziemne wydawnictwa, od II połowy lat siedemdziesiątych drugi obieg rozwijał się coraz silniej. Ciężki okres stanu wojennego to rozwój domowych teatrów, podziemnej prasy, której nieobca była tematyka kulturalna (np. „OKNO” – Oświata, Kultura, Nauka, Opór, wydawane przez Ogólnopolską Międzybiblioteczną Komisję Porozumiewawczą), nie wspominając o aktorskim bojkocie po wprowadzeniu stanu wojennego czy masowym druku zakazanych książek (wiersze S. Barańczaka, Z. Herberta, książki G. Herlinga-Grudzińskiego).

Czy projekt Encyklopedia Solidarności – ludzie, struktury i wydawnictwa opozycji politycznej w Polsce w latach 1976–1989, ma obecnie szansę stać się wydarzeniem kulturalnym? Przypatrzmy się z bliska nowatorskim założeniom i pomysłom zespołu „encyklopedystów”.

Słów kilka o Stowarzyszeniu „Pokolenie”

Stowarzyszenie „Pokolenie” to organizacja, utworzona w Katowicach w 1997 roku. Tworzą ją byli i obecni członkowie Niezależnego Zrzeszenia Studentów.

Wynikiem działalności stowarzyszenia było między innymi wydanie w 2000 roku albumu pamiątkowego *XX-lat Solidarności Śląsko-Dąbrowskiej* a w 2005 książki *Droga do niepodległości*. W czerwcu 2006 roku w ramach programu operacyjnego „Patriotyzm jutra” Stowarzyszenie rozpoczęło realizację projektu Encyklopedia Solidarności. W grudniu 2006 roku, we współpracy z Oficyną Wydawniczą „Volumen”, przy współudziale Narodowego Centrum Kultury, wydano dwa albumy *Idą pancry na Wujek* oraz *Wojna z narodem*. Stowarzyszenie „Pokolenie” organizuje także konferencje naukowe. W kwietniu 2007 roku, we współpracy z Fundacją Centrum Solidarności oraz pod patronatem Prezydenta RP w Katowicach odbyła się konferencja naukowa *Opór wobec stanu wojennego na Śląsku i Zagłębiu*, a w grudniu zorganizowano w Katowicach, Warszawie oraz Łodzi cykl konferencji naukowych pod wspólną nazwą *Bibula – od wolnego słowa do wolności*. W lipcu 2007 prace rozpoczął także zespół, którego zadaniem było prowadzenie badań nad historią Niezależnego Zrzeszenia Studentów, pod hasłem *Badania aktywności środowisk studenckich woj. katowickiego w latach 1980–1989*.

Encyklopedia Solidarności

Encyklopedia Solidarności – ludzie, struktury i wydawnictwa opozycji politycznej w Polsce w latach 1976–1989 jest ogólnopolskim programem naukowym realizowanym przez Stowarzyszenie „Pokolenie” z Katowic, we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej, obejmującym niezwykle szerokie zagadnienie związane z ruchem opozycyjnym w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Encyklopedia Solidarności objęta jest patronatem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego, Instytutu Pamięci Narodowej oraz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

W opinii wielu historyków rozmiar i skala podziemia antykomunistycznego w Polsce miała charakter bezprecedensowy i niepowtarzalny w żadnym innym kraju zdominowanym przez totalitarną dyktaturę. Na rynku wydawniczym brakuje pozycji, które w sposób całościowy przedstawiają daną problematykę. Za cel postawiono więc sobie stworzenie takiej publikacji, która w sposób rzetelny i chronologiczny dokumentowała by ostatnie trzynastolecie RPL.

Projekt zakłada wydanie w 2010 roku publikacji składającej się z trzech tomów, opisującej działalność opozycji w latach 1976–1989. Tom I będzie zawierał 5000 biogramów ludzi zaangażowanych w odzyskanie swobód demokratycznych w latach 1976–1989. W tomie II zostanie opublikowanych 2500 haseł poświęconych najważniejszym wydarzeniom, strukturom oraz tytułom prasowym a także wydawnictwom książkowym z lat 1976–1989. Tom III będzie zawierał kalendarium wydarzeń lat 1976–1989 i uzupełniał dwa poprzednie tomy, a także systematyzował ich zawartość. Wyniki wszystkich prac są na bieżąco publikowane i bezpłatnie udostępniane na stronach internetowych www.encyklopedia-solidarnosci.pl.

Rada redakcyjna

Radę redakcyjną encyklopedii tworzą: Przemysław Miśkiewicz, Mirosława Łątkowska i Adam Borowski. Miśkiewicz, przewodniczący Stowarzyszenia „Pokolenie”, jest także kierownikiem administracyjnym encyklopedii. Do jego obowiązków należy koordynacja prac w skali ogólnopolskiej, nadzór nad zarządzaniem finansami projektu, kontrola i nadzór nad poszczególnymi biurami, kontakt ze sponsorami oraz instytucjami finansującymi, kreowanie polityki medialnej i marketingowej projektu w skali ogólnopolskiej. Specjalistka do spraw edytorstwa Mirosława Łątkowska odpowiada za prace redakcyjne. Do jej obowiązków należy przede wszystkim ostateczna weryfikacja merytoryczna otrzymywanych materiałów (biogramów i notek encyklopedycznych), ich bieżąca kontrola, korekta nadsyłanych tekstów, ustalanie wzorów haseł oraz biogramów i zarządzanie podległymi jej redaktorami. Adam Borowski, właściciel warszawskiego wydawnictwa „Volumen”, współpracował ze Stowarzyszeniem „Pokolenie” przy wcześniejszych projektach. Pełni funkcję koordynatora regionu centralnego, do jego obowiązków należy m.in. ustalenie harmonogramu prac dla poszczególnych regionów.

Podział pracy

Projekt został tak zaplanowany, by równolegle współpracowało ze sobą 29 ośrodków regionalnych, zajmujących się opracowywaniem historii „S” na danym terenie. Podlegają one redakcji głównej, która znajduje się w Warszawie. Tam zespół wyspecjalizowanych redaktorów zajmuje się ostateczną korektą tekstów.

Każdym z ośrodków kieruje koordynator. Do jego obowiązków należy wstępna weryfikacja merytoryczna materiałów (biogramów i notek encyklopedycznych) przekazywanych przez współpracowników terenowych, dbałość o terminowe przekazywanie materiałów do kontroli przez kierownika merytorycznego projektu, nadzór nad dokumentacją finansową dotyczącą właściwego regionu, składanie kierownikowi projektu bieżących sprawozdań z realizacji zadań, nabór współpracowników terenowych oraz nadzór nad ich pracą. Zajmuje się także opracowaniem siatki haseł rzeczowych oraz biogramów.

Koordynatorami są osoby pracujące w Instytucie Pamięci Narodowej, ale nie tylko. W 2006 roku każdy z koordynatorów dobierał sobie grupę ankietorów. Byli to głównie studenci, zatrudnieni do przeprowadzania ankiet z działaczami, których nazwiska pojawiają się w encyklopedii. W pierwszej turze brane pod uwagę były osoby najbardziej zasłużone, członkowie struktur „S” przed i po 13 grudnia 1981 internowani, skazani najcięższymi wyrokami. Zatrudniono więc ponad 100 osób pracujących na rzecz projektu. Imię i nazwisko autora biogramu czy hasła zostanie umieszczone w encyklopedii. Obecnie, kiedy większa część haseł i biogramów jest już ukończona, koordynatorzy zajmują się obróbką edytorską. Część biogramów jest już zamieszczona na stronie www, więc wszystkie zainteresowane osoby mogą do nich zajrzeć i przekazać redakcji informacje o ewentualnych błędach czy nieścisłościach.

Aby ukończyć projekt w przewidzianym terminie, prace podzielono na kilka etapów.

Etap I

Od 2006 roku ankieterzy Encyklopedii przeprowadzają wywiady z działaczami opozycji antykomunistycznej. Digitalizują lub spisują ustne relacje tych osób, będące niejednokrotnie świadectwami kształtowania się polskiej opozycji i początków „Solidarności”.

Działacze opozycji proszeni są o wypełnienie ankiety, na której podstawie powstaje biogram. Ankieta składa się z 34 pytań. Dotyczą one pochodzenia, tradycji rodzinnych, kariery zawodowej, działalności w organizacjach legalnych w PRL, działalności opozycyjnej przed i po sierpniu 1980 roku, represji, działalności po 1989 roku oraz preferencji politycznych. Spisane biogramy są wstępnie opracowywane w redakcjach regionalnych, następnie przesyłane do głównej redakcji w Warszawie i zamieszczane na stronie internetowej. Docelowo każdy z nich zilustrowany zostanie fotografią bohatera. Każdy z biogramów zawiera w sobie odsyłacze do haseł rzeczowych umieszczonych w innych działach. Nota biograficzna pisana jest według ustalonego wzoru, zakładającego chronologiczny opis ścieżki zawodowej do 1980 roku, a potem stosowanie zapisu naprzemiennego, w którym przeplata się rozwój zawodowy oraz działalność opozycyjna, aż do współczesności. Na przykład:

„Lech Kaczyński, ur. 18 VI 1949 w Warszawie. Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego (1971). W 1968 uczestnik wydarzeń marcowych. 1971–1997 pracownik naukowy Katedry Prawa Pracy Uniwersytetu Gdańskiego; od 1980 doktor, od 1996 profesor. Od 1977 współpracownik KSS „KOR”, 1978–1979 współpracownik niezależnej gazety „Robotnik Wybrzeża”, 1978–1980 działacz WZZ Wybrzeża. W VIII 1980 uczestnik strajku w Stoczni Gdańskiej im. Lenina, doradca MKS, współtwórca części tekstu Porozumienia Gdańskiego. W 1980 szef Biura Interwencyjnego, kierownik Zespołu Analiz Bieżących MKZ. W 1981 członek ZR Gdańsk; delegat na I KZD, członek Komisji Programowej, przewodniczący zespołu ds. stosunków z PZPR. 13 XII 1981 internowany w Ośr. Odosobnienia w Strzebielinku, zwolniony w X 1982. 1982–1988 członek zespołu doradców Lecha Wałęsy. Od 1983 uczestnik posiedzeń TTK oraz prac RKK Gdańsk, od stycznia 1986 członek TTK. 1987–1989 sekretarz KKW. Od 1988 członek KO przy Lechu Wałęsie. W 1989 uczestnik obrad Okrągłego Stołu, m.in. w zespole ds. nowelizacji ustawy o związkach zawodowych. Od IV 1989 członek Prezydium KKW. 1989–1991 senator RP, członek senackiej Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia. 1990–1991 pierwszy wiceprzewodniczący „S”. III–X 1991 minister stanu ds. bezpieczeństwa w Kancelarii Prezydenta Lecha Wałęsy oraz szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego. 1991–1993 poseł na Sejm RP z listy Porozumienia Obywatelskiego Centrum, przewodniczący sejmowej Komisji Spraw Wewnętrznych i Administracji (1991–1992). 1992–1995 prezes NIK. 2000–2001 minister sprawiedliwości (Prokurator Generalny RP), 2001–2002 ponownie poseł na Sejm RP z listy PiS, 2001–2003 prezes PiS (od 2003 honorowy prezes tej partii). Od XI 2002 prezydent Warszawy. 23 X 2005 wybrany na urząd Prezydenta RP¹”.

Pracownicy zespołu redakcyjnego oraz IPN-u przygotowują hasła rzeczowe, odnoszące się do struktur, wydarzeń i wydawnictw drugiego obiegu. Hasła pisane są według ustalonych wzorów i objętości: A (maksymalnie strona maszynopisu), B (dwie strony) oraz C (powyżej dwóch). Nad merytoryczną częścią czuwa Rada Naukowa, w której zasiadają wybitni polscy historycy oraz pracownicy Instytutu Pamięci Narodowej w tym

¹ *Droga do niepodległości*, Warszawa 2005, s. 519.

prof. dr hab. Andrzej Paczkowski – przewodniczący, dr hab. Antoni Dudek, prof. dr hab. Andrzej Friszke, prof. dr hab. Jerzy Eisler, prof. dr hab. Wojciech Polak, prof. dr hab. Andrzej Chojnowski, dr Henryk Głębocki, dr Andrzej Grajewski².

Etap II

Kolejną częścią encyklopedii będzie przygotowanie kalendarium ilustrującego działalność opozycji antysystemowej w latach 1976–1989. Zostanie ono zamieszczone na stronach internetowych encyklopedii oraz wydane w postaci książkowej. Kalendarium ma w sposób chronologiczny opisywać działalność opozycji antysystemowej w latach 1976–1989 i ma za zadanie uzupełnienie treści publikowanych w *Encyklopedii Solidarności* zarówno w wersji internetowej, jak i książkowej.

Wszystkie najważniejsze hasła i biogramy zamieszczone w encyklopedii zostaną powiązane z konkretnymi wydarzeniami opisywanymi w kalendarium, co umożliwi czytelnikowi dodatkową orientację w ówczesnej sytuacji społeczno-politycznej. Treść zostanie opracowana przez historyków współpracujących z biurem projektu, a następnie oceniona pod względem merytorycznym przez Radę Naukową.

Etap III

Kolejnym etapem prac jest projekt pod nazwą Ocalić od zapomnienia – digitalizacja oraz archiwizacja wydawnictw drugiego obiegu z lat 1979–1989. Jest to przedsięwzięcie naukowo-badawcze mające na celu archiwizację materiałów w najbardziej trwałym sposób, czyli cyfrowo. Materiały będą skanowane w wysokiej rozdzielczości DPI, w kolorze, do formatu graficznego tif.

Działający w PRL-u drugi obieg pozwolił nie tylko na upowszechnienie wielu wybitnych utworów literackich, prac historycznych i naukowych, ale przede wszystkim zapewnił niezależny od państwowych środków masowego przekazu obieg informacji. W szczytowym okresie rozwoju niezależnej prasy w całym kraju wydawano tysiące tytułów, a wśród nich nie tylko pisma o charakterze politycznym, ale także biuletyny kulturalne, satyryczne i historyczne. Zeskanowanie całych zbiorów „bibuły” jest koniecznością, gdyż ze względu na upływ czasu zbiory rozproszone w różnych miejscach i przetrzymywane często w niezbyt sprzyjających warunkach ulegają zniszczeniu. Skany 90 tysięcy stron prasowych wydawnictw podziemnych są już zamieszczone w internecie. Dostęp do materiałów prasowych tego typu był do tej pory mocno ograniczony. Gazety można było przeglądać jedynie w bibliotecznych czytelniach, dotkniętych zębem

² Prof. dr hab. Andrzej Paczkowski – polski historyk, członek kolegium IPN, dr hab. Antoni Dudek – politolog i historyk, pracownik naukowy Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytutu Pamięci Narodowej; dr hab. Andrzej Friszke – polski historyk, były członek Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej, prof. dr hab. Jerzy Eisler – historyk, dyrektor oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, prof. dr hab. Wojciech Polak – historyk w Instytucie Politologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. dr hab. Andrzej Chojnowski – historyk, profesor, członek Kolegium IPN i jego przewodniczący, dr Henryk Głębocki – historyk IPN, dr Andrzej Grajewski – politolog, były członek Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej.

czasu wydawnictw nie udostępniano, a archiwa mikrofilmowe obejmowały niewielki procent wszystkich pozycji. Dzięki wirtualnej czytelnicy bibuły, gdzie skany umieszczone są w formie bezpłatnej, problem ten został rozwiązany w dużym stopniu. Docelowo zdigitalizowanych ma zostać 100 000 stron pism, czasopism i biuletynów ukazujących się w latach 1976–1989.

Zespół encyklopedii jest obecnie w trakcie rozmów z Biblioteką Narodową. Obie strony posiadają bogaty zasób wydawnictw II obiegu i pragną połączyć siły, by uzupełnić archiwum, korzystając wzajemnie z własnych zasobów. Działania będą także konsultowane z Komisją Krajową NSZZ „Solidarność” – która realizuje podobny projekt odnośnie do swoich archiwaliów – w celu uniknięcia dublowania digitalizacji materiałów. Biblioteka Narodowa planuje w najbliższych latach rozpoczęcie skanowania całego będącego w jej posiadaniu zbioru drugiego obiegu. W liście intencyjnym podpisanym pomiędzy Stowarzyszeniem „Pokolenie” a Biblioteką Narodową strony zobowiązały się do przekazywania sobie nawzajem zdigitalizowanej prasy, a biblioteka wyraziła zgodę na prezentowanie jej zasobów na stronach internetowych encyklopedii. Stwarza to możliwość udostępnienia z czasem całego zbioru wydawnictw drugiego obiegu znajdujących się w bibliotece – na stronach *Encyklopedii Solidarności*. Podobna umowa została podpisana z Komisją Krajową „Solidarności”.

Docelowo książkowa wersja *Encyklopedii Solidarności* ma się ukazać w 2010 roku. Dotrzymanie terminu w przypadku tego projektu jest niezmiernie ważne, ze względu na zobowiązania, określone w umowach z Narodowym Centrum Kultury czy Instytutem Pamięci Narodowej. Oprócz tego pod koniec każdego roku w ciągu trwania projektu, Stowarzyszenie „Pokolenie” musi przekazywać gruntowny raport i rozliczyć wszystkie pieniądze przekazane na prace nad encyklopedią. Jedynym elastycznym elementem projektu jest więc definiowanie rezultatów pracy, terminy i koszty są stałe, co znacznie utrudnia realizację projektu. Trudno z góry określić rezultat projektu. Dodatkowo dochodzi trudne wyzwanie zarządzania liczną grupą ludzi zaangażowanych w prace, rozsiądanych po całym kraju. Problemy wynikają także z trudności w dostępie do działaczy opozycji, ze względu na emigrację, podeszły wiek tych ludzi bądź śmierć.

Pozostałe materiały pozyskiwane w wyniku pracy nad encyklopedią, nawet jeżeli ze względu na strukturę i wielkościowe ograniczenie haseł nie zostaną w niej wykorzystane, będą archiwizowane, co ułatwi szczegółowe badania naukowe nad konkretnymi zagadnieniami w przyszłości. *Encyklopedia Solidarności* nie jest więc typową publikacją – zbiorem suchych faktów i definicji. Oprócz not biograficznych będzie zawierać ogromny zbiór prasy, dokumentów, zdjęć upamiętniających tamte wydarzenia.

Niepowtarzalność projektu polega na tym, że oprócz promocji badań naukowych przyczyni się on również do upowszechnienia polskiego doświadczenia narodowego oraz pogłębienia świadomości historycznej głównie w stosunku do najnowszej historii naszego kraju.

Aspekt finansowy i promocja

Od 2006 roku zespół *Encyklopedii Solidarności* wystosował około 100 ofert do instytucji kultury i sponsorów, z czego rzecz jasna wiele pozostało bez odpowiedzi. Oficjalnymi sponsorami i mecenasami encyklopedii są obecnie Narodowe Centrum Kultury,

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, NSZZ Solidarność, Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe SKOK, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazowe, PKP Inter-city, Pomeranka Sp. z o.o. i centrum Finansowe Puławska.

Spora część środków na sfinansowanie pierwszej części projektu – przygotowania haseł i biogramów – pochodziła z programu operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Patriotyzm jutra”, promującego postawy patriotyczne i oryginalne przedsięwzięcia edukacyjne. Także drugą część encyklopedii – Wirtualną Czytelnię Bibuły, czyli digitalizację dokumentów bibliotecznych i archiwalnych, tworzenie kolekcji cyfrowych, wirtualnych muzeów i bibliotek cyfrowych, sfinansowano z programu Tworzenie Zasobów Cyfrowych Dziedzictwa Narodowego.

Kolejne środki pozyskiwano dzięki otwartemu konkursowi na realizację kolejnych etapów programu dokumentacyjnego *Encyklopedia Solidarności – ludzie, struktury i wydawnictwa opozycji politycznej w Polsce 1976–1989*, ogłaszanemu przez Instytut Pamięci Narodowej. W pierwszym konkursie, realizowanym w latach 2007–2008 wykonawcą zostało właśnie Stowarzyszenie „Pokolenie”, uzyskując na badania kwotę 950 tys. zł. W bieżącym roku „Pokolenie” realizuje kolejny etap – zgodnie z wytycznymi komisji ekspertów powołanej przez IPN. Stowarzyszenie podjęło się całościowej i szczegółowej recenzji 5000 biogramów i 2500 haseł powstałych w pierwszym etapie programu, zaproponowania do decyzji komisji ekspertów listy do 1000 nowych biogramów i haseł oraz opracowania ich, według uprzednio przygotowanej listy. Odpowiada także za merytoryczną redakcję całości encyklopedii pod kątem przygotowania do druku. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w roku 2009 to ogółem 400 tys. zł. Zgodnie z zasadami przyznawania dotacji pierwsza transza w wysokości 200 tys. będzie przyznana po podpisaniu umowy z wykonawcą, pod warunkiem posiadania na ten cel środków finansowych w budżecie IPN na rok 2009. Druga transza w wysokości 200 tys. zostaje przyznana po zatwierdzeniu sprawozdania merytorycznego oraz finansowego z wykorzystania pierwszej transzy i końcowego sprawozdania za rok 2009. Stowarzyszenie musi przedstawić do 15 grudnia 2009 roku rozliczenie merytoryczne i finansowe³.

Łącznie ze środkami przekazywanymi od sponsorów, Instytutu Pamięci Narodowej i programu operacyjnego „Patriotyzm jutra” encyklopedia uzyskała w ciągu 3 lat pomoc finansową na łączną kwotę kilku milionów złotych.

Projekt jest reklamowany przy okazji konferencji naukowych poświęconych tematyce opozycyjnej. Także w prasie, regionalnej lub ogólnopolskiej, regularnie ukazują się rubryki, w których publikowane są teksty historyczne pisane przez pracowników stowarzyszenia „Pokolenie” lub encyklopedii (ubiegłoroczny cykl w „Dzienniku Zachodnim” poświęcony dekadzie lat osiemdziesiątych, czy ukazujące się obecnie rubryka encyklopedii w tygodniku „Gazeta Polska”). Kierownicy encyklopedii promują stronę internetową oraz przyszłe wydawnictwo przy okazji wystaw organizowanych przez IPN, wywiad na temat projektu ukazał się także w programie *Kawa czy herbata*. Ważne jest, aby informacje o powstającej publikacji docierały do wszystkich grup społecznych.

³ Na podstawie *Biuletynu Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej*, www.ipn.gov.pl (czerwiec 2009).

Zakończenie

Tysiące sporządzonych ankiet i wywiadów ukazało, że czas skutecznie zatarł pamięć bohaterów dekady lat osiemdziesiątych. Wielu z nich z trudem przypomina sobie daty, wydarzenia nakładają się na siebie, nazwiska kolegów z podziemia nie są już tak oczywiste. To ostatni moment, by zebrać i spisać bezcenną wiedzę naocznych świadków najnowszej historii Polski. Dlatego niezmiernie ważne jest wsparcie władz oraz instytucji kultury dla Stowarzyszenia „Pokolenie”. Władze województwa śląskiego, z którymi „Pokolenie” często współpracuje przy wszystkich organizowanych wspólnie imprezach „solidarnościowych”, okazywały dużą wolę współdziałania. Narodowe Centrum Kultury, Instytut Pamięci Narodowej, a od niedawna także Biblioteka Narodowa włożyły nieoceniony wkład w powstanie projektu dokumentującego najważniejszy okres z historii polskiej opozycji antykomunistycznej. *Encyklopedia Solidarności* jest przedsięwzięciem łączącym w sobie elementy dziedzictwa narodowego, kultury i promocji historii. Mimo iż w powszechnej opinii dotacje na kulturę są zawsze obcinane a sama kultura traktowana drugorzędnie, szczęśliwie, encyklopedia mimo wielu trudności ma szansę stać się ukończonym, niespotykanym dotychczas archiwum historii „Solidarności”.

BIBLIOGRAFIA

- Biuletyn Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej*, www.ipn.gov.pl (czerwiec 2009).
Droga do niepodległości, Warszawa 2005.
www.encyklopedia-solidarnosci.pl.
Zarządzanie kulturą, wybrane materiały seminarium dla menedżerów kultury, Kraków 1995.

SUMMARY

The Encyclopedia of Solidarity is a nation-wide scientific research concerning resistance movement in the People's Republic of Poland. This project is undertaken by Katowice (Silesia)-based "Generation Society", in cooperation with Institute of National Remembrance. Furthermore, this project is under the patronage of the President of the Republic of Poland, IPN and the Council to Preserve the Memory of Fighting and Martyrdom.

This project have to chronologically and objectively describing the last 13 years of the People's Republic of Poland. According to the initial assumptions of the project in 2010, it will be published a three-volumes encyclopedia describing the activities of the opposition between 1976 and 1989. The first volume will include 500 biographies of opposition activists. The second volume will include 2500 entries about the most important events, opposition structures and press titles from 1976 to 1989. The third volume will be a calendar of events for the same period as well as a supplement for the initial two volumes. In addition, the outcomes of the research will be published on an encyclopedia website and popularized by internet for free.